

SOSYAL BECERİLERİ ZAYIF OLAN İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TUTUM VE DAVRANIŞLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

Osman SAMANCI

*Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü,
Erzurum.*

Okan DİŞ

Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

İlk Kayıt Tarihi: 14.06.2013

Yayına Kabul Tarihi: 17.02.2014

Özet

Bireylerin varlıklarını etkili bir biçimde ortaya koymalarında ve başkalarıyla olumlu etkileşime girebilmelerinde sosyal beceriler, önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Bireyin sahip olduğu sosyal beceriler, nitelikli bir hayat için önemli bir kavramdır. Bu araştırmanın amacı ilkokullarda sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin okullardaki tutum ve davranışlarını, öğretmen görüşlerine göre ortaya koymak ve öğretmenlerin sosyal becerileri zayıf olan öğrencilere yönelik yaptıkları uygulamaları belirlemektir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerine göre yapılmıştır. Araştırmaya, ilkokulda görevli ve sınıflarında sosyal beceriler yönünden zayıf olan öğrencilerin bulunduğu 26 sınıf öğretmeni katılmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formlarından elde edilen veriler içerik analizi yöntemine göre analiz edilerek çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular tema ve alt temalar şeklinde organize edilerek sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: *Sosyal beceri, ilkokul, sosyal beceri eğitimi*

EVALUATION OF THE STUDENTS WHO ARE UNSOCIABLE IN PRIMARY SCHOOL ACCORDING TO TEACHER'S VIEWS

Abstract

Social abilities are seen as an important factor for individuals and their positive interactions with other people. Abilities that an individual has, are a significant concept for a qualified life style. The purpose of this research is to show the condition of untalented students in terms of social abilities and to show appliances that teachers used for these students in primary schools. The study is a qualitative research. 26 primary school teachers that have untalented students in terms of social abilities in their classes participated in the research. Interview forms developed

by researchers was used as data collecting tools. The data obtained through the interview forms was analyzed according to content analysis. Data that had been obtained from the research presented as theme and sub-themes.

Keywords: *Social ability, primary school, education of social ability*

1. Giriş

Günümüzde özellikle teknolojik gelişmelerle birlikte hayatın birçok alanında önemli değişiklikler meydana gelmektedir. Meydana gelen bu değişiklikler bireylerin yaşamlarına yansımakta ve bireyleri etkilemektedir. Olumlu değişimlere ayak uydurabilen bireyler, kurumlar varlıklarını etkili bir şekilde devam ettirirken; alışkanlıkları uğruna değişimin karşısında duran birey ve kurumlar nitelik açısından zayıflamakta ve rekabet gücünü kaybetmektedir.

Son yıllarda değişen yaşam koşullarıyla birlikte eğitim alanında işlev ve amaç bakımından önemli değişimlerin yaşandığı görülmektedir. Modern eğitim anlayışı, bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin, kendisi ve toplumu için en uygun şekilde gelişimini amaçlamaktadır (Yeşilyaprak, 2003).

Günümüzde yapılan eğitim faaliyetlerinde bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar göz ardı edilmemelidir. Bunların dikkate alınması eğitimin kalitesi ve bireysel doyum açısından önem teşkil etmektedir. Eğitim alanında, merkeze öğrencinin alınması ve çağdaş eğitim yöntemlerinin kullanılması bireylerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel öğrenmelerinde kolaylık sağlayacak, kalıcı ve etkili öğrenmelerin gerçekleşmesine zemin hazırlayacaktır.

İnsanlar, gelişim ve değişme uyum göstermelidir. Bireyin bilgisinin artması, yeteneklerinden faydalanmayı öğrenmesi ve böylece hayata hazırlanması için eğitim alması gerekmektedir (Dermez, 2008). Bireyin alacağı eğitim hayata hazırlanması açısından önemlidir. Bireyin eğitim ile birlikte bilişsel, psiko-motor ve duyuşsal gelişimi sağlanacaktır. Bu durum bireyin günlük yaşamda ihtiyaçlarını gidermesinde katkı sağlayacaktır.

Eğitim bilindiği üzere bazı değişkenleri etkileyen ve onlardan etkilenen bir olgudur. Eğitimdeki değişimler beraberinde toplumsal yapıda, toplumun kültüründe, ekonomide, bilimde vb. alanlarda değişikliklere yol açacaktır. Günümüzde eğitime önem veren, eğitim için gerekli kaynağı ayıran ve araştırmalar sonucu yaptığı eğitim programlarıyla eğitimde kaliteyi artıran ülkeler dünyada söz sahibidir.

Sosyal ve kültürel gelişimin ve bunların devamlılığının sağlanması, demokratik bir toplumun oluşturulması ve geliştirilmesi, toplumun yaşam standardının yükseltilmesi ilköğretimin önemli işlevlerindedir. İnsanlar, dünyaya gözlerini açtıklarında toplumun kurallarını bilmezler. Dünyayı başkalarıyla paylaşmayı, duygularını açığa vurmayı çevresinden öğrenirler. Yaşamak için bu davranışların öğrenilmesi gerekir.

Bunların elde edilmesi sürecine sosyalleşme denir (Binbaşıoğlu, 1978; akt. Dermez, 2008).

İnsan doğası itibariyle sosyal bir varlıktır. Bireyler sadece fiziksel ihtiyaçlarını karşılayarak hayatlarını devam ettiremezler. Piramidin daha üst basamaklarında güven, saygı, sevgi gibi ihtiyaçlar da yer almaktadır. İnsanlar duygularını, düşüncelerini ve beklentilerini paylaşma ihtiyacı duyarlar. Bunun etkili bir şekilde meydana gelmesi, bireyin sosyal becerilerinin güçlü olması ile doğru orantılıdır. Ailede başlayan daha sonra aile, okul, çevre üçlüsünün etkileşimiyle devam eden ve hayat boyu süren eğitim, sosyal becerilerin oluşumunda ve gelişiminde temel oluşturmaktadır.

Sosyal Gelişim

İnsan sosyal bir varlıktır. Bu sebeple insanın içinde bulunduğu toplumun bir üyesi olarak kabul görmesi için, öncelikle o toplumun yapısını, normlarını, değerlerini vb. öğrenmesi gerekmektedir. Ancak bu hemen doğumla veya ilk bebeklik yıllarında gerçekleşebilecek bir durum değildir. Bu yüzden bireyin sosyal gelişimi hayat boyu devam eden bir süreçtir (Genç, 2005).

İnsan biyo-kültürel ve psiko-sosyal bir varlıktır (Ertürk, 1994). Kültürel koşullar içinde sosyal ilişkiler; toplumun, kültürün ve bireyin yapısını etkiler (Yavuzer, 1992). Bu yüzden insanlarla olumlu ilişkiler kurmak, sosyal dünyamızdaki en önemli çabalarımızdan biridir. Bireyin bütün hayatı çevresine uyum sağlama çabası içinde geçer.

Sosyal Beceri

Birey için başkalarının olumlu tepkiler vermesini sağlayabilecek ve olumsuz tepkileri önleyebilecek becerilere sahip olmak önemlidir. İnsan, başkalarıyla iletişimi mümkün kılacak sosyal açıdan kabul edilebilir davranışlara sahip olmak arzusu içindedir. Bu beceriler genel olarak sosyal beceri olarak adlandırılmaktadır (Yüksel, 2004). Sosyal beceriler insanlarla iletişimde bulunmayı kolaylaştırıcı önemli bir etkidir.

Bireyin sosyal hayata uyumunda ve kendisini toplumun bir üyesi olarak kabul etmesinde vazgeçilmez olan sosyal becerileri, Akkök (1996) altı ana başlık altında ele almaktadır:

- 1) İlişkiyi Başlatma ve Sürdürme Becerileri
- 2) Grupla Bir İş Yapma ve Yürütme Becerileri
- 3) Duygulara Yönelik Beceriler
- 4) Saldırgan Davranışlar İle Başa Çıkmaya Yönelik Beceriler
- 5) Stres Durumuyla Başa Çıkma Becerileri
- 6) Plan Yapma ve Problem Çözme Becerileri

Bacanlı (1999), sosyal beceri kavramını tüm meslek gruplarının bilmesi gereken bir kavram olarak ifade etmiştir. Bu kavram sosyal iç görü (social insight) olarak adlandırılmaktadır. Bunun etkili bir şekilde üstesinden gelebilmek için tüm meslek gruplarının iletişim kurduğu gruplara ait kültürden haberdar olması ve insan davranışlarını anlaması gerekir (Balcı vd. 2001; akt. Yalçın, 2012).

Sosyal beceri bakımından zayıf olan çocuklar yaşamları boyunca kişiler arası ilişkilerde, akademik çalışmalarında, duygusal-davranışsal alanlarda ve mesleki yaşamlarında çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu problemlerin giderilmesi için çocukların sosyal beceri düzeylerinin artırılarak, toplumla bütünleştirilmesi gerekmektedir (Avcıoğlu, 2003).

Toplumda yaşayan fertler; ihtiyaçlarını gidermek, bilgi almak, toplumun diğer fertleriyle duygularını paylaşmak ve dengeli yaşayabilmek için başkalarıyla iletişim kurmak zorundadır (Ergün, 2009). Çünkü iletişim, sosyal bir varlık olan insanın toplum içerisindeki fonksiyonunu yerine getirmesini sağlayan önemli bir unsurdur (Yeşiltaş, 2009; akt. Karatekin vd., 2012).

İnsanın varlığını devam ettirmesini, gelişmesini ve varlığını sürdürmesini sağlayacak en önemli etkenin uyum olduğu söylenebilir. İnsan dünyaya biyolojik varlık olarak gelir ve çevreye uyum sağlayabildiği ölçüde varlığını sürdürebilir.

İlköğretim çağı çocukların kişisel ve sosyal gelişimlerinin hızlı olduğu bir dönemdir. Daha önceki dönemde benmerkezci olan çocuklar; ilkokula başlamalarıyla birlikte, sadece kendi bakış açılarıyla baktıkları ve buna önem verdikleri benmerkezci dönemden çıkmaktadır (Kuzgun, 2000). Yeni girdikleri okul ortamında çocuklardan da beklentiler artık farklılık göstermektedir.

Sosyal Beceri Yetersizlikleri

Sosyal beceri yetersizlikleri; beceri yetersizliği, performans yetersizliği, kendini kontrol yetersizliği ve beceriyi ortaya koyma yetersizliği olarak dört grupta sınıflandırılabilir (Gresham, 1988; Akt. Çiftçi ve Sucuoğlu, 2004):

Beceri Yetersizliği: Bireyin beceri yetersizliğini belirlemek için bireyin daha önce o beceriyi kullanıp kullanmadığı araştırılmalıdır. Birey beceriyi hiç kullanmamışsa ya da kullanmıyorsa bireyin beceriyi kazanmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Performans Yetersizliği: Performans yetersizliği olan birey bir beceriyi nasıl yapabileceğini bilir; fakat bu beceriyi yeterli sıklıkta ve uygun zamanlarda kullanmayabilir. Performans yetersizliği, bireyin var olan sosyal becerisini kullanmaya ilişkin motivasyon eksikliğinden ya da beceriyi sergilemesi için gerekli ortamlarla karşılaşmaması nedeniyle oluşabilir.

Kendini Kontrol Yetersizliği: Birey duygusal tepkilerindeki artış nedeniyle herhangi bir sosyal beceriyi öğrenemeyebilir. Kaygı gibi yoğun duygusal tepkiler bireyin

beceri kazanmasını engelleyebilir. Kızgınlık ve saldırganlık gibi duygusal tepkilerde bireyin akranları tarafından reddedilmesine neden olabilir. Bu gibi durumlarda sosyal beceri yetersizliği söz konusu olmaktadır.

Beceriye Ortaya Koymada Yetersizlik: Bireyin var olan sosyal becerilerini ortaya koyamaması durumudur. Birey beceriyi nasıl sergileyeceğini öğrenmiştir; ancak sosyal beceriyi sergilerken duygusal tepkilerindeki artış nedeniyle sosyal becerinin bazı alt basamaklarını atlar.

Bireyin yetersiz olduğu sosyal becerileri belirlemek ve hangi sosyal becerilerin öğretilene karar verebilmek için sosyal becerilerin değerlendirilmesi gerekir.

Bu araştırma öğretmenlere, sınıflarında sosyal beceri yönünden zayıf olan öğrencilerin tespit edilmesi, sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin özelliklerinin bilinmesi ve öğrencilere yönelik yapılabilecek uygulamaların belirlenmesi konusunda yardımcı olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilkokullarda sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin okullardaki tutum ve davranışlarını öğretmen görüşlerine göre ortaya koymak ve öğretmenlerin sosyal becerileri zayıf olan öğrencilere yönelik yaptıkları uygulamaları belirlemektir.

2. Yöntem

Bu araştırma, ilkokul öğrencilerinin sosyal becerilerine ilişkin davranışlarını derinlemesine inceleyen nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı; algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. Diğer bir deyişle nitel araştırma, kuram oluşturmayı esas alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmanın evrenini, Erzurum ili Tekman ilçesinde öğrenim gören 1. 2. 3. ve 4. sınıfları okutan öğretmenler oluşturmaktadır. Bu ilçenin seçilmesinin temel nedeni, araştırmacıların birinin bu ilçede görev yapmasıdır. Araştırmanın örneklemini ise, bu ilçede görev yapan 26 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme formu kullanılmıştır. Bu form, açıklık ve anlaşılabilirlik açısından alan bilgisi uzmanlarının görüşlerine sunulduktan sonra son şeklini almıştır. Görüşme formlarından elde edilen veriler içerik analizi yöntemine göre analiz edilerek çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, tema ve alt temalar şeklinde organize edilerek sunulmuştur.

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyal becerileri zayıf olan ilkökul öğrencilerinin okuldaki tutum ve davranışları ile ilgili görüşleri analiz edildiğinde iki ana tema ön plana çıkmıştır. Bu temalar, sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin durumları ve sosyal becerileri zayıf olan öğrencilere yönelik yapılan öğretmen uygulamalarıdır.

1.Sosyal Becerileri Zayıf Olan Öğrencilerin Mevcut Durumları

Öğretmen görüşleri analiz edildiğinde, sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin durumları ile ilgili ön plana çıkan alt temalar şunlardır;

Akademik başarı

İletişim

Özgüven

Sorumluluk

Akademik Başarı

Araştırmaya katılan öğretmenlerin önemli bir kısmı (18) sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin *akademik başarılarının* düşük olduğunu belirtmiştir. Bu alt temaya referans olan öğretmen görüşü aşağıda belirtilmiştir.

“Sınıfımda sosyal beceri bakımından zayıf olduğunu düşündüğüm iki öğrencim var. Bu öğrencilerimin derse katılım düzeyleri ve problem çözme becerileri oldukça düşüktür. Öğrencilerin başarılarına yönelik yaptığım değerlendirmelerde de aldıkları notlar sınıf ortalamasını altındadır.”

Öğretmen görüşlerinden hareketle akademik başarı ile sosyal beceri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Sosyalleşmiş öğrenciler, düşüncelerini başkalarıyla paylaşmaktan çekinmez. Öğretmenleri ve arkadaşları ile fikir alışverişinde bulunan ve belirli konularda merakını gidermeye çalışan öğrencilerin öğrenmeleri kolaylaşabilir.

İletişim

Araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu (20) sosyal becerileri zayıf öğrencilerin çevresiyle olan *iletişiminin* yetersiz olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu alt temayı temsil edebilecek olan öğretmen görüşü aşağıda ifade edilmiştir.

“Sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerimin çevreleri ile olan iletişimlerinde önemli düzeyde eksiklik görülmektedir. Bu öğrenciler fazla konuşmuyor ve sorduğum sorulara genellikle kısık sesle cevap veriyor ve arkadaşlarıyla iletişim kurmada zorlanıyorlar.”

Sosyal becerilerin etkili bir şekilde ortaya konulabilmesi için iletişimin önemli bir rol oynadığı ifade edilebilir. Çünkü bireylerin sosyalleşebilmesi öncelikle etkili iletişim becerilerine bağlıdır. Çevresiyle etkili iletişime geçebilen bireyler, duygu ve düşüncelerini karşı tarafa rahatlıkla aktarabilir. Akkök (1996), öğrencilere kazandırılması gereken ilk beceriler arasında, dinleme, konuşmayı başlatma, konuşmayı sürdürme, soru sorma, teşekkür etme, kendi kendini tanıtmaya, bir gruba katılma, kendi duygularını anlama, duygularını ifade etme gibi iletişim yeterlilikleri olduğunu belirtmektedir.

Öğretmenler, öğrencilerin özellikle fiziksel oyun etkinliklerinde arkadaşlarıyla daha iyi iletişim kurduklarını ifade etmektedir. Bu yaşta çocuklar gelişim özellikleri itibari ile oyuna çok önem vermektedir. Çocuklar oyun esnasında kendilerini daha rahat bir şekilde ifade edebilmektedir. Sosyal açıdan içe kapanık özellik gösteren öğrenciler, öğretmenleri ve arkadaşları ile iletişime geçmemeye çalışırlar. İletişime geçmek, onlar için altından kalkılması zor bir yük gibidir. Bunun sebebi aile içindeki iletişim problemleri olabilir. Aile içinde yeterince söz hakkı verilmeyen çocuk, rahat bir şekilde düşüncelerini ifade etmekte zorlanacaktır. Bastırılmış düşünceler ve duygular çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyerek çocuğun olumlu iletişime geçmesini güçleştirebilir. Burada öğretmen tutumları da son derece önemlidir. Öğretmen, otoriter bir tavır sergilemekten kaçınılmalı ve çocuğun düşüncelerini serbestçe dile getirebileceği demokratik bir ortam oluşturmalıdır. Öğretmen, öğrenciyi yargılamamalı, öğrencinin kişiliğine ve düşüncelerine saygı duymalıdır.

Özgüven

Araştırma sonuçları analiz edildiğinde öğretmenler (21) sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin kendilerine *güven* konusunda yetersiz olduğunu da ifade etmişlerdir. Bununla ilgili öğretmen görüşleri aşağıda sunulmuştur.

“Sosyal beceri yönünden zayıf öğrenciler, görev dağılımında isteksiz davranıyor. Diğer öğrencilerim görev paylaşımında almak istedikleri konuları kendileri seçmek isterken, bu öğrenciler çekingen kalıyor. Öğrencim basit işlerde dahi görev almak istemiyor ve vereceğim görevi yapamayacağını ifade ediyor.”

Öğrencilerin özgüven problemleri; bilişsel, duyuşsal veya psiko-motor özelliklerindeki eksikliklerinden kaynaklanabilir. Başarı duygusunu tatmamış öğrencinin aktif olması zordur. Araştırma yapılan bölgedeki öğrenci ailelerinin eğitim seviyelerinin düşük olması öğrenciler için dezavantaj oluşturmaktadır. Aileler bu konuda gerekli hassasiyeti göstermedikleri için öğretmenlere bu konuda önemli görevler düşmektedir. Öğretmenler özellikle sosyal beceri bakımından zayıf öğrencilere üstesinden gelebilecekleri sorumluluklar vererek onların başarı duygusunu tatmalarını sağlamalıdır. Böylece öğrencilerin kendilerine olan güvenleri artabilir.

Sorumluluk

Araştırmaya katılan öğretmen (15) görüşleri sosyal becerileri zayıf öğrencilerin

verilen *sorumlulukları* yerine getirmede sorun yaşadıkları yönündedir. Bununla ilgili öğretmen görüşü aşağıda belirtilmiştir.

“Sosyal becerileri gelişmemiş öğrenciler genel olarak sorumluluklarını yerine getirmede sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu öğrenciler özellikle tanımadıkları kişilerle iletişime geçmeleri gereken görevlerde bulunmak istememektedir.”

Bireysel ilgiye ihtiyaç duyan kendine güven konusunda yetersiz olan öğrencilerle özel olarak ilgilenilmesi bu sorunun giderilmesinde yardımcı olabilir. Sorumluluklarını yerine getiren öğrencilerin pekiştirilmesi de öğrencilerin güdülenme seviyelerini yükseltebilir. Ayrıca bu tür öğrencilere sınıf ve okulda başarabilecekleri sorumlulukların verilmesi de öğrencilerin sorumluluk duygularının gelişmesine katkı sağlayabilir.

2. Sosyal Becerileri Zayıf Olan Öğrencilere Yönelik Öğretmen Uygulamaları

Öğretmen görüşleri analiz edildiğinde, sosyal becerileri zayıf olan öğrencilere yönelik yapılan öğretmen uygulamaları ders içi ve ders dışı etkinlikler olarak 2 başlık altında sunulmuştur.

2.1 Ders İçi Etkinlikler

Drama etkinlikleri

Pekiştireç kullanılması

Sosyal kulüp etkinlikleri

Öğretici oyunlar

Tartışma ortamı oluşturma

2.2 Ders Dışı Etkinlikler

Gezi

Ev ziyaretleri

Proje ve performans ödevleri

Ders İçi Etkinlikler

Drama etkinlikleri

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin önemli bir kısmı (16) *drama etkinlikleri* ile öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yaptıklarını ifade etmiştir. Bu alt temaya ilişkin öğretmen görüşü aşağıda verilmiştir.

“Sosyal beceri yönünden problem yaşayan öğrencilerim, sınıfta yaptığımız drama etkinliklerinde kendilerini daha rahat bir şekilde ifade

edebilmektedir. Bu öğrenciler drama etkinlikleri esnasında arkadaşları ile daha iyi iletişime geçebilmektedir.”

Öğretmen görüşlerinden hareketle, drama etkinliklerinin öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmede önemli bir etken olduğu söylenebilir. Kazanım ile ilgili drama etkinliklerine ders içinde yer verilmesi, hedefe ulaşılmasını kolaylaştırabilir.

Drama, öğrenci merkezli bir eğitim yöntemidir. Öğrenci drama esnasında kendi benliğinden sıyrılıp canlandırdığı role adapte olduğu için öğrencinin kendini ifade etmesi kolaylaşacaktır. Öğrenci gerçek hayatta çekindiği için yapamadığı birçok etkinliği drama esnasında gerçekleştirebilecektir. Öğrenci canlandırdığı rolün özelliklerine bürünürken çevresini daha iyi tanıma fırsatı bulacaktır. Dramada aktif rol aldığı için sosyal beceri açısından özellikle duyuşsal gelişimlerinde ilerleme gözlenecektir. Görüşme yapılan öğretmenler, dramanın çekingen öğrenciler için elverişli bir ortam oluşturduğunu ve drama ile öğrenmelerin zevkli bir hal aldığını belirtmişlerdir. Öğrenci bizzat; görerek, yaparak, hissederek, deneyerek faal bir durumda olduğu için bu yaşantılarını gerçek hayata aktarması kolaylaşacaktır.

Pekiştireç kullanılması

Araştırma sonuçları analiz edildiğinde öğretmenlerin tamamına yakını (24) sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmek için *pekiştireç* kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bununla ilgili iki öğretmen görüşü aşağıda belirtilmiştir.

“ Sınıfımda benimle ve arkadaşları ile iletişime girmekten çekinen iki öğrencim var. Bu öğrencilerim uygun davranışlarda bulunduğu anda onları anında ödüllendiriyorum. Verdiğim ödüller, öncelikle çikolata, oyuncak tarzındayken, şimdi genellikle simgesel ödüller şeklindedir. Bu öğrencilerimin sosyal becerilerinin gelişimini sağlamak için ödülü sık sık kullanıyorum. Bu durum onların motive olmalarını ve bu sayede iletişime geçmelerini kolaylaştırıyor.”

Konuyla ilgili diğer bir öğretmen de görüşünü şu şekilde dile getirmektedir;

“ Sosyal beceri yönünden zayıf olan öğrencilerimi, konuşmaları için teşvik ediyorum. Özellikle soru sorduğumda onları aktif bir şekilde dinleyerek değerli olduklarını hissettirmeye çalışıyorum. Tahtaya kalktıklarında sözel pekiştireçler kullanıyorum. Öğrencim parmak kaldırmasa dahi ismiyle hitap ederek onun konu ile ilgili ne düşündüğünü öğrenmeye çalışıyorum. Zaman zaman destek veriyorum. Öğrencilerim kendilerini güvende hissettikleri ve olumsuz bir eleştiri gelmeyeceğini bildikleri için düşüncelerini daha rahat ifade edebiliyorlar.”

Çocukların kendisini ifade edebilmesi, özgüven kazanması, ailesi ve çevresindeki bireylerle ilişki kurabilmesi, arkadaşları tarafından kabul görmesi sosyal anlamda bağımsızlık kazanması gibi becerilerin geliştirilmesi çabalarının temelinde; öğrencilere sosyal davranışlar kazandırmak, uygun davranışlarında onları desteklemek ve

motive etmek bulunmaktadır. Bu nedenle, öğrencilere özgün öğretimin her bir basamağında, sosyal becerilerin kazandırılması ve pekiştirilmesi gerekmektedir (Çubukçu ve Gültekin, 2006).

Sosyal kulüp etkinlikleri

Araştırmaya katılan öğretmenler (12) *sosyal kulüp çalışmalarının* öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişiminde etkili olduğunu belirtmiştir. 12 öğretmenin görüşünü özetler nitelikteki görüş aşağıda verilmiştir.

“Sosyal kulüp çalışmalarında öğrenciler başarılı bir ürün ortaya koymak için ellerinden gelen çabayı gösteriyor. Öğrenci kulüpte “biz” bilinci ile hareket ediyor. Kulüp çalışmalarımız genellikle eğlenceli geçiyor. Zaman zaman öğrencilerle hoş sohbetlerimiz oluyor. Öğrenciler kendilerini rahat bir şekilde ifade edebiliyor. Ben de öğrencileri konuşmaları için motive ediyorum.”

Sosyal kulüp çalışmaları ile öğrencinin sosyal ilişki kurması, yeteneklerini keşfetmesi, başkalarına saygı duymayı öğrenebilmesi mümkündür. Öğrenciler sosyal kulüp etkinlikleri ile işbirliği içinde çalışma becerilerini geliştirebilir. Kulüp çalışmaları ile öğrenciler yeni ortam ve durumlara ayak uydurabilmeyi öğrenirken diğer taraftan gruba karşı sorumluluklarını yerine getirme bilincini de kazanabilirler.

Öğretici oyunlar

Araştırma bulguları analiz edildiğinde öğretmenlerin önemli bir kısmı (16) sosyal, becerilerin gelişimi için öğrencilere *oyun* oynattıklarını ifade etmiştir. Bu duruma ilişkin referans olacak öğretmen görüşü aşağıda verilmiştir.

“Özellikle Beden Eğitimi dersinde grup oyunları oynatmaya çalışıyorum. Türkçe, Hayat Bilgisi, Matematik derslerinde ise öğrencilerin gelişimine katkı sağlayacak oyunlar oynattıyorum. Genellikle konuyu işledikten sonra yaptığımız bu etkinliklerle öğrenciler konuları daha iyi kavriyor ve öğrenme kalıcı izli oluyor.”

Oyun çocuklar için önemli bir yere sahiptir. Oyun çocuğun zihinsel, duygusal, psiko-motor öğrenmelerinde oldukça etkilidir. Bu nedenle eğitimi oyunla sentezleyerek vermek, öğrencilerde hedeflenen kazanımların daha anlamlı ve kalıcı olmasını sağlayacaktır. Çocukların gelişimlerini destekleyen oyunlara fırsat verildiğinde onlarla iyi bir iletişim kurulabilir. Çünkü çocuk, oyun sırasında akranlarıyla bir araya gelir ve onlarla iletişim kurar.

Tartışma ortamı oluşturma

Görüşleri alınan öğretmenlerin bazıları (9) sınıfta *tartışma ortamı oluşturularak* öğrencilerin daha rahat iletişime geçtiklerini ifade etmiştir. Bu alt temaya referans olacak öğretmen görüşü aşağıdadır.

“Özellikle Türkçe derslerinde yapılan münazaralarda öğrenciler kendi görüşlerini savunmak ve kabul ettirmek için sınırlarını zorluyorlar. Demokratik bir ortam oluşturularak öğrenciler düşüncelerini sınıf içinde korkmadan, çekinmeden ifade edebiliyor.”

Tartışma ortamı, öğrencilerin sözel ve bilişsel becerilerinin artmasına yardımcı olabilir. Tartışma esnasında öğrenciler saygı çerçevesinde hareket etmeli rencide edici sözler sarf etmemelidir. Ogelman vd. (2012) tarafından yapılan çalışma bireylerin sözel becerileri ile sosyal becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu sonucunu ortaya koymaktadır.

2.2. Ders Dışı Etkinlikler

Gezi

Araştırma sonuçları analiz edildiğinde öğretmenlerin bir kısmı (12) düzenlenen gezilerin sosyalleşme açısından faydalı olacağını belirtmektedir. Konuyla ilgili düşüncelerini ifade eden öğretmenlerin görüşünü aşağıda verilen örnek temsil etmektedir.

“Öğrencilerimi Milli Eğitim tarafından düzenlenen tiyatroya götürdüm. Bu öğrencilerim için güzel bir deneyimdi. Birçoğu önceden tiyatroya gitmemişti. Farklı ortamlarda bulunmak, diğer köylerden gelen öğrencilerle iletişime geçmek öğrencilerimin sosyal gelişimleri açısından etkili oldu.”

Öğrencilerin gezi esnasında birincil kaynaklara ulaşması ve çevreleri ile etkileşime geçmeleri sosyalleşmeleri açısından önemli katkılar sağlayabilir.

Ev ziyaretleri

Öğretmenlerin ders dışı etkinlikler kapsamında yaptıkları uygulamalardan biri de ev ziyaretleridir. Bununla ilgili öğretmen görüşü aşağıda ifade edilmiştir.

“Özellikle sosyal beceri düzeyi zayıf olan öğrencilerime ev ziyaretinde bulundum. Ev ziyaretinde öğrenci ve ailesiyle bir arada olma fırsatını yakaladım. Öğrencimin anne ve babasıyla olan iletişimini gözlemledim. Aile ile karşılıklı fikir alışverişinde bulunarak öğrencinin sosyal beceri açısından gelişimini hedefledik. Özellikle ailenin çocuğa söz hakkı tanıması, onu birey olarak gördüklerini hissettirmeleri sonucu, öğrencilerimin kendilerine olan güvellerinin artmasına neden oldu.”

Ailede başlayan eğitim, okulda devam etmekte ve hayat boyu sürmektedir. Öğretmenler kadar anne ve babanın tutumu da öğrencilerin sosyal becerileri açısından son derece önemlidir. Anne ve babanın çocuklarına yaklaşımı, tutumu onların hayatını şekillendirecektir. Ev ziyaretleri ile öğrencinin bulunduğu şartları görmek ve ailesiyle iletişime geçmek mümkündür. Eğitim açısından ailesinden destek gören, aileleriyle etkili iletişime geçebilen öğrenciler hayatta daha başarılı olmaktadır. Bir alanda

meydana gelen başarı öğrenciyi motive etmekte ve kendisine güven duymasını sağlamaktadır.

Anne-baba ve öğretmenler arasında kurulacak düzenli iletişimin önemi büyüktür. Velilerle okuldaki etkinlikler konusunda mektuplaşma, okul kuralları, düzeni ve velinin gereksinim duyduğu yardımcı bilgiler konusunda hazırlanmış bulunan broşürler, kurulacak bu iletişimin geleneksel araçlarıdır. Öğrencilerle ilgili kişisel raporlar, öğretmen-aile telefonlaşmaları, veli-öğretmen toplantıları, çocukla ilgili özel tartışma ve görüşmelerin yapılacağı, ayrıca çocuğun aile çevresi konusunda öğretmenlerin bilgileneceği ev ziyaretleri, çocuklarının sınıf içi etkinliklerini görme fırsatı elde edecekleri anne-babaya açık sınıf içi etkinlikleri izleme günleri okul-aile ilişkilerinde uzun yıllardır uygulanan iletişim yollarıdır (Burns vd., 1992; Akt. Çelenk, 2003).

Proje ve performans ödevi verilmesi

Öğretmenlerin önemli bir kısmı (17) sosyal becerileri zayıf öğrencilere yönelik proje ve performans ödevleri verdiklerini ifade etmektedir. Bu alt temaya ilişkin iki öğretmen görüşü aşağıdaki gibidir.

“Sosyal becerileri zayıf öğrencilerime ödev verirken özellikle arkadaşları ile işbirliği içinde yapabilecekleri ödevler veriyorum. Öğrenciler bu sayede bir taraftan arkadaşları ile iletişime geçerken diğer taraftan da işbirliği içinde başarı duygusunu yaşıyor. Kendi başına yapamayacağı problemler ile ilgili takıldığı yerlerde arkadaşlarının desteği ile sorunu halledebiliyor.”

“Öğrenciler verdiğim performans ve proje ödevlerini araştırırken çevresindeki bireylerle iletişime geçiyor. Öğretmenine, arkadaşlarına, ailesine vb. danışarak sorumluluğunu yerine getirmeye çalışıyor. Böylece öğrencilerimin hem sorumluluk duyguları hem de iletişim becerileri gelişiyor.”

Öğrencilerin verilen görevlerle işbirliği içinde çalışmalarının sağlanması, yardımlaşma ve dayanışma içinde olmaları sosyalleşmeleri açısından önem arz edebilir.

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmaya katılan öğretmen görüşleri analiz edildiğinde aşağıdaki genel sonuçlara varılmıştır.

Sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin genelde akademik yönden başarılarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Gelişim bir bütündür. Bir alandaki gelişme ve ilerleme diğer alanları da olumlu yönde etkileyecektir. Sınıf içinde sosyal beceri düzeyleri yüksek öğrenciler, akademik başarılarıyla da ön plana çıkabilecektir. Yapılan araştırmalarda sosyal beceri düzeyi ile ilkökul derslerindeki akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu vurgulanmaktadır (Coşkun ve Samancı, 2012). Ayrıca

Sezer ve Tokcan (2003), Keskin (2007) tarafından yapılan araştırmalarda da, iletişim becerilerinin öğrencilerin akademik başarıları üzerine olumlu yönde etkisinin olduğu belirtilmiştir.

Öğretmen görüşleri analiz edildiğinde sosyal yönden zayıf öğrencilerin öğretmenleri ve arkadaşları ile pek iletişim kurmadıkları, düşüncelerini ifade etmek istemedikleri sonucuna varılmıştır. Ayrıca bu öğrencilerin konuşma becerilerinin yetersiz olduğu, sözlü ve sözsüz iletişim yetilerinin zayıf olduğu tespit edilmiştir. Sosyal beceri yönünden zayıf öğrenciler arkadaşları tarafından alay edilme ve öğretmenlerinden azar işitme endişesiyle iletişime geçmeye istekli olmayabilirler. Bu durum öğrencinin iletişim becerilerinin körelmesine yol açabilir. Bozkurt (2008) yaptığı araştırmada, sosyal beceri eğitiminin insan ilişkilerinde etkili olabileceğini vurgulamaktadır.

Sosyal becerileri zayıf olan öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin eksik olduğu, genellikle bir duruma öncü olmadıkları belirlenmiştir. Güven konusunda problem yaşayan bu öğrencilerin ders içi aktivitelere katılımının düşük olduğu da tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalar (Yiğit ve Yılmaz, 2011), sosyal beceri ile bireyin özgüveni arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Sosyal becerileri yüksek olan öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin de yüksek olduğu ifade edilmektedir. Şaşkın'ın (2010) yaptığı araştırmada sosyal beceri ile kişilik arasında önemli bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Kendine güven konusunda sorun yaşayan öğrenciler genellikle sınıf içinde tartışılan herhangi bir konu ile ilgili düşüncelerini dile getirmekten çekinmektedirler. Kendini tanımayan, yeterliklerinin farkında olmayan öğrencilerin sorumluluk duygularının da eksik olduğu sonucuna varılmıştır. Sorumluluk almak istemeyen öğrencilerin başarı duygusunu tatması da zorlaşabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenler sosyal becerileri zayıf öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirmek amacıyla öğretmenler tarafından yapılan ders içi etkinlikler; drama, pekiştirme, oyun, tartışma, sosyal kulüp çalışmaları olarak, ders dışı etkinlikler ise; gezi, ev ziyareti, proje ve performans görevleri olarak belirlenmiştir. Bu tür etkinlikler öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Örneğin; drama etkinlikleri çocuğun her alanda kendini daha fazla tanımasını sağlamaktadır. Çocuk canlandırdığı bir kimsenin özelliklerine bürünürken kendini ve insanları farklı açıdan görmeye çalışır. Bu durum onların duygularını ve heyecanlarını harekete geçirir. Drama etkinliklerinde görev alan, yaratıcılığını kullanan ve iletişimde bulunan çocuk, sosyal yaşantısında rahat ve güvenli hareket eder. Çeşitli etkinliklerin özelliğine göre tartışan, konuşan olayları yaşayan çocuk sosyal iletişimin temellerini sağlamlaştırır (Selimhocaoglu, 2004). Yine (Kaf 1999; Eti, 2010) tarafından yapılan araştırmalarda da yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerileri kazandırmada etkili olduğu belirtilmektedir.

Sosyal beceri eğitiminde öğrencilerin yaptıkları olumlu davranışların öğretmenler

tarafından pekiştirilmesi öğrencilerin sosyal becerilerine olumlu katkı sağlamaktadır. Bu nedenle öğretmenler öğrencilerinde görmek istedikleri davranışların kalıcı olması için pekiştiriciler kullanmaktadır. Pekiştiriciler verilirken öğrencilerin ihtiyaçları, gelişim özellikleri vb. dikkate alınmalıdır. Sosyal beceri yönünden zayıf öğrencilerin ilgisini çekmek, öğrenmelerini kolaylaştırmak ve öğrencileri cesaretlendirmek için pekiştiriciler kullanılması olumlu sonuçlar oluşturur (Tagay vd., 2010).

Öğrencilerin sosyal becerilerin geliştirilmesinde bir başka önemli etken oyundur. Yapılan araştırmalar (Durualp ve Aral, 2010) çocuklar için doğal öğrenme ortamı olan oyunun sosyal becerileri geliştirmeye yönelik etkinliklerle bütünleştirilerek kullanılmasının faydalı olacağı göstermektedir.

Çocukların sosyal becerilerinin gelişiminde ailelerin çocuklara yaklaşımı da önemlidir. Ailedeki iletişimin niteliği, bireyin psikolojik açıdan tüm yaşantısını etkileyebilecek öneme sahiptir. Yapılan araştırmalar aile içi ilişkilerin çocuğun sosyal becerilerine önemli etkilerinin olduğu yönündedir. Vural (2006) yaptığı araştırmada aile katılımlı sosyal beceri programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara dayalı olarak aşağıdaki öneriler getirilebilir;

1-Akademik başarı sosyal becerilerle yakından ilişkili olduğundan sınıfta öğretmenlerin öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapması önem arz etmektedir. Sınıf içerisinde bir tartışma ortamı oluşturulması ve bu tartışma esnasında sosyal becerileri zayıf olan öğrencilere söz hakkı tanınması bu öğrencilerin sosyal beceri gelişimlerini olumlu yönde etkileyebilir.

2-Öğrencilerdeki yanlış yapma endişesinin giderilmesi onların kendilerine olan güvenlerinin artmasını sağlayabilir. Sosyal beceri yönünden zayıf öğrencilerin olumlu davranışları pekiştirilerek öğrencinin kendilerine olan güvenleri artırılabilir. Bu durum öğrencide “ Ben de yapabilirim.” düşüncesini oluşturacaktır. Bununla birlikte drama etkinlikleri ile öğrenciler farklı bir kişiliğe büründüğü için kendini daha rahat ifade edebilecektir.

3- İlkokullarda rehberlik ve serbest etkinlik derslerinde sosyal beceri eğitimi verilerek öğrencilerin iletişim konusundaki eksiklikleri giderilebilir.

4-Öğrencilere yapabilecekleri görevler verilerek onların sorumluluk duyguları geliştirilebilir. Ayrıca proje ve performans görevlerinde grup oluşturularak sosyal becerileri zayıf öğrencilerin arkadaşlarının da desteği ile başarı duygusunu yaşamaları sağlanabilir.

5-Velinin okula karşı tutumunun olumlu olması için ev ziyaretlerine önem verilerek eğitim öğretim süreçlerinde önemli görülen öğretmen-öğrenci ve veli faktörünün sürece dahil edilmesi sağlanabilir. Öğretmen ve aile arasındaki olumlu iletişim, öğrencilerin sınıf içi davranışlarını ve akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebilir.

6-Öğretmenler öğrencilerine anlayışlı, sevecen, hoşgörülü davrandığı takdirde öğrencilerin sosyal gelişimleri daha üst düzeyde gerçekleşebilir.

7- İlkokullarda eğitim öğretim sürecinde öğretici oyunlara yer verilmesi daha etkili öğretimin yanında çocukların okullarda daha eğlenceli zaman geçirmelerini ve sosyalleşmelerini sağlayabilir.

5. Kaynakça

- Akkök, F. (1996). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi (Öğretmen El Kitabı)*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Akkök, F. (1996). *İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi (Anne-Baba El Kitabı)*, Ankara: MEB
- Aral, N., Durualp, E. (2010). Altı yaşındaki çocukların sosyal becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitiminin etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 160-172.
- Avcıoğlu, H. (2003). Okulöncesi dönemdeki çocuklara sosyal becerilerin öğretilmesinde işbirlikçi öğrenme yöntemi ile sunulan öğretim programının etkililiğinin incelenmesi. OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı (ss. 490-504).
- Bacanlı, H. (1999). *Sosyal Beceri Eğitimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bozkurt, E. (2008). Bireylerin İletişim Sorunları ve İletişim Becerilerinin Geliştirilmesi.
- Coşkun, N., Samancı, O. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational and Instructional Studies In The World*, 2(1), 32-41.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: okul aile dayanışması. *İlköğretim Online Dergi*, 2 (2), 28-34.
- Çiftçi, İ. & Sucuoğlu, B. (2004). *Bilişsel Süreç Yaklaşımıyla Sosyal Beceri Öğretimi*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Çubukçu, Z., Gültekin, M. (2006). İlköğretimde öğrencilere kazandırılması gereken sosyal beceriler. *Ahmet Yesevi Üniversitesi Dergisi*, 37, 155-174.
- Dermez, H. (2008). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Ergün, M. (2009). *Eğitim Felsefesi*, Ankara: Pegem Akademik.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Meteksan A.Ş.
- Eti, İ. (2010). Drama etkinliklerinin okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 5-6 yaş grubu çocukların sosyal becerileri üzerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Genç, S. (2005). İlköğretimde sosyal becerilerin gerçekleşme düzeyinin belirlenmesi üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 41-54.
- Kaf, Ö. (1999). Hayat bilgisi dersinde bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına yaratıcı drama yönteminin etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Karatekin, K., Kuş, Z. & Sönmez, Ö. (2012). İlköğretim öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 1695-1708.
- Keskin, A. (2007). İlköğretim öğrencilerinin ders başarıları ile sosyal beceri durumlarının incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Kuzgun, Y. (2000). *İlköğretimde Rehberlik*, (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ogelman, H. G., Seçer, Z., Alabay, E. & Uçar, F. (2012). Okul öncesi 5-6 yaş grubu çocukların bilişsel gelişimleri ile sosyal becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(15), 391-402.
- Selimbocaoğlu, A. (2004, 6-9 Temmuz). Drama ve ilköğretimde dramının önemi. 13 Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (ss. 1-5). İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Sezer, A. & Tokcan, H. (2003). İşbirliğine dayalı öğrenmenin coğrafya dersinde akademik başarı üzerine etkisi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3), 227-242.
- Şaşkın, Ö. (2010). İlköğretim okulları 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin geliştirilmesi ve değerlendirilmesi üzerine Küçükçekmece’de bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tagay, Ö., Baydan, Y. & Voltan Acar, N. (2010). Sosyal beceri programının (blocks) ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri üzerindeki etkisi. *Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 19-28.
- Vural, D. E. (2006). Okul öncesi eğitim programındaki duyuşsal ve sosyal becerilere yönelik hedeflere uygun olarak hazırlanan aile katılımlı sosyal beceri eğitimi programının çocuklarda sosyal becerilerin gelişimine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Yalçın, H. (2012). Sosyal beceri seviyesinin okulöncesi öğretmenlerinde incelenmesi, *Akademik Bakış Dergisi*, 29, 1-11.
- Yavuzer, H. (1992). *Çocuk Psikolojisi*, (8. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşilyaprak, B. (2003). *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, (6. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. & Yiğit, R. (2011). İlköğretim 2. kademe öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. Selçuk Üniversitesi, *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 335-347.
- Yüksel, G. (2004). *Sosyal Beceri Envanteri El Kitabı*, (1. Baskı). Ankara: Asil Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

The purpose of the research is to show the condition and attitudes of unsociable students in primary schools according to teachers' thoughts and also is to show the application for those students at schools.

The research is a quality issue that has a deep investigation on unsociable students in primary schools. On the other hand, quality issue can be said as a method in which you use analysis of documents and collection of data and events, perceptions that happen in real world as a real factor. In other words, qualitative research is an approach which is to have theories that happen in the environment based on real social events.

In the research, teachers of primary schools for 1st, 2nd, 3rd, 4th grades took part. The reason why this district was chosen is that one of the researchers has worked in this district. The sample of the research consisted of those 26 teachers who worked in that district.

In the research, as data collection tools, interview forms of researchers was used. This form was prepared according to experts' views in terms of simplicity and understandability parts.

The data obtained from the interview forms, was analyzed with content analysis. Findings in the research were presented as theme and subthemes.

When it was analyzed, the views of teachers who participated in the research, two important basic themes was seen. These themes were the conditions of unsociable students and applications of teachers that were made for those students.

Here are the some findings that was obtained from the research according to teachers' views.

Unsociable students are generally unsuccessful in terms of academic issues. When teachers' views were analyzed, it was seen that those students did not have any communication with their friends and they did not want to talk about their thoughts. Also, those students are unable to speak fluently and they don't have verbal and non-verbal communication abilities. Unsociable students don't trust in themselves and they don't have any leadership abilities. Those students who have trust problems also have problems during the school and class activities.

When the conclusion of research was evaluated, students who aren't aware of their abilities also have responsibility problem and for those students it can be more difficult to take responsibility and to have the sense at achievement.

To improve the condition of unsociable students during the lessons, drama, feedback, games, interviews were used as social club activities, on the other hand for out of lesson activities home visits, trips, projects and performance tasks.

These suggestions can be given based on the research findings

As academic success has a relation with social abilities, teachers should do activities that can improve their confidence. By giving social ability education, students' deficiencies in communication can be removed. This education can be given in lessons of free activities and counselors. Students' responsibilities can be improved by

giving them some duties that they can achieve. To improve parents' attitudes towards school, home visits can be more important. This condition also improves the relation between students, parents and teachers.

It is important to have a relationship based on trust, value and dialogues at schools. When teachers are understandable, lovely, tolerant, students' social abilities can happen in an upper level. This research can be helpful for showing the unsociable students and their conditions and also the applications that can be used for them.